

יבמות לו: (הנקודותיים ש13) עד לח. (המשנה)

ביאורי מושגים

נפל - ילד שנולד אחרי 9 חודשים מוגדר כבן קיימא כבר מרגע לידתו. כאשר לא ברור האם הילד הוא בן 9 חודשים או 7 חודשים מחכים עד שיעברו 30 יום ורק לאחר מכן הוא מוגדר בן קיימא. אם הילד מת רח"ל בתוך שלושים יום שלא מסיבה חיצונית הוא מוגדר ספק נפל. לעומת זאת אם סיבת המוות היתה חיצונית (נטרף או נפל מהגג רח"ל) נחלקו רשב"ג וחכמים האם הוא נחשב בן קיימא או ספק נפל.

נשא אישה באיסור

יבם מעוברת וילדה נפל: ר' אליעזר: יוציא (כיוון שהסתכן באיסור אשת אח) משנתנו: יקיים,

נשא מעוברת או מיניקת חבירו: ר"מ: יוציא ולא יחזיר לעולם (כיוון שעבר על איסור דרבנן) חכמים: יוציא (בגט) וכשיעבור הזמן רשאי להחזיר.

היחס בין ר' אליעזר לר' מאיר

רבא: שניהם סברו אותו דבר (מי שמקדש באיסור קונסים אותו)

אבוי: ייתכן שחלקו אחד על השני (ר"א החמיר בייבום כיוון שמדובר באיסור תורה, ר"מ החמיר במעוברת חבירו כיוון שחכמים עשו סייג גדול לדבריהם)

הצורך בגט במקרים הבאים

כהן:

על אף שלא יוכל להחזירה (כהן אסור בגרושה) חייב לגרשה,

ברח:

מח' אמוראים האם חייב לגרשה (האמוראים הסתפקו האם כיוון שברח לא חוששים שיבוא עליה)

במקרה של ספק נפל יש שמקילים על כהן שלא תחלוץ - אבל שם זה משום שסומכים על דעת חכמים הסוברים שאינו נפל.

כאן אין על מי לסמוך ולכן חייב לגרשה.

ציטוט מהמשנה

המקרה: לא ברור אם הילד נולד אחרי 9 חודשים (והוא בנו של הראשון) או שנולד אחרי 7 חודשים (והוא בנו של האחרון) **הדין:** ספק האם הוא בנו של הראשון או של האחרון

כיוון שלא הוכר עוברה לאחר 3 חודשים - לא סומכים על כך שרוב הנשים יולדות אחרי 9 חודשים.

מעמדו של ספק ממזר

ר' אליעזר ורב: אסור בכל העולם (לא בממזר - שמא הוא כשר, לא בכשר שמא הוא ממזר, לא בספק שמא אחד כשר והשני ממזר) הלל ושמואל: מותר גם בממזר ודאי וגם בממזר ספק.

רבא: הלכה שאסור בכל העולם וכך סבר רבא"י (בניגוד לת"ק שהתיר) **אבוי:** הלכה שמתר בודאי ובספק וכך סבר רבא"י (בניגוד לת"ק שאסר)

אמירות של רבא"י בעניין קידושין

- א. אסור לישא נשים בשתי מקומות שונים - מחשש שהדבר יביא לנישואי אח ואחות (שלא ידעו על כך שהם אחים)
- ב. אסור לישא אישה כשדעתו לגרשה (אל תחרוש על רעך רעה והוא יושב לבטח עימך)

ולאדם מפורסם מותר - כיוון שגם האח וגם האחות יודעים שהם בניו.

ירושתו של הספק

כלל א': כשיש מישהו שהוא ודאי יורש - והספק רוצה להצטרף ולירש גם הוא: הודאי מקבל הכל (אין ספק מוציא מידי ודאי)

כלל ב': כשלא ברור מי היורש: חולקים (ממון המוטל בספק חולקים)

מה הדין במקרה הבא:

שלב א': היבם והספק חלקו בנכסי המת (לפי כלל ב')
שלב ב': היבם מת.

הספק:

טענת בני היבם: אנו יורשים את היבם בתורת ודאי ואתה רק ספק - לכן אנו נקבל הכל (לפי כלל א')
טענת הספק: אתם טוענים שאני בנו של המת ולא של היבם - אם כך החזירו לי את הכסף שהיבם קיבל בשלב א' על דעת זה שאולי אני בן היבם.

הדין:

ר' אבא: קם דינא - מה שהיה היה ולא פותחים אותו מחדש לדיון,
ר' ירמיה: הדר דינא - פותחים מחדש את שלב א' לדיון.

אדמון וחכמים נחלקו במקרה דומההמקרה:

שלב א': אדם איבד דרך באחת מ 4 שדות השייכות ל 4 אנשים שונים - ואינו יודע באיזו השדה נמצאת השדה.
שלב ב': 4 האנשים מכרו את השדה לאדם אחד

הדין:

אדמון: יכול לתבוע מהאדם שיחזיר לו את הדרך - כיוון שברור שהדרך נמצאת באחת משדותיו,
חכמים: אינו יכול לתבוע מהאדם שיחזיר את שדהו - כיוון שהאדם יכול לאיים שיחזיר את השדות לארבעת בעליה.

הגמרא טוענת שהמחלוקות לא מקבילות:

ייתכן שאדמון אמר את דבריו רק בשדות כיוון שיש שם טענת ודאי ברורה (יש לי דרך ודאית בשדותיך)
אבל בייבום הספק לא יודע מדין מה מגיע לו,

ייתכן שחכמים אמרו את דבריהם רק בשדות כיוון ששם ניתן להחזיר את הגלגל אחורה (הוא יכול להחזיר את השדות לבעליהם המקוריים)
אבל בייבום אי אפשר להחזיר את הגלגל אחורה.